

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/012 van:

mevrouw XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling KIB B, onderdeel van De Woenselse Poort, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 10 februari 2023 een klaagschrift, gedateerd op 9 februari 2023, van mevrouw XXXX, hierna te noemen klagster.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de beslissing van 22 augustus 2022 om aan klagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie.

De klachtencommissie ontving op 16 februari 2023 een ongedateerd verweerschrift van de heer XXXX, psychiater KIB, hierna te noemen verweerder.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 23 februari 2023. Klagster en verweerder waren aanwezig, alsmede de leden van de klachtencommissie.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing van 22 augustus 2022 om aan klagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie.

3. De feiten

De Rechtbank Oost-Brabant heeft op 11 juli 2022 een machtiging tot het verlenen van verplichte zorg verleend ten aanzien van klagster. Deze machtiging geldt tot en met 12 juli 2023.

Klagster is opgenomen op de afdeling KIB B, onderdeel van De Woenselse Poort.

Op 22 augustus 2022 heeft de zorgverantwoordelijke van klagster besloten om aan klagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie. De medicatie werd op 22 augustus 2022 in de vorm van een depot aan klagster toegediend.

De zorgverantwoordelijke van klagster heeft op 22 augustus 2022 een brief aan haar gezonden waarin hij laat weten dat hij op diezelfde dag heeft besloten om klagster verplichte zorg te verlenen, wat de motivering is van deze beslissing en hoe de beslissing is voorbereid.

De geneesheer-directeur heeft per brief van 22 augustus 2022 aan klagster laten weten dat de zorgverantwoordelijke heeft besloten om haar verplichte zorg te verlenen op basis van de voor klagster geldende zorgmachtiging. In de brief wordt klagster gewezen op haar recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie en op de mogelijkheid om zich te laten bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon voor advies en bijstand. Familieleden, en voor de continuïteit van zorg essentiële naasten, kunnen voor advies en bijstand contact opnemen met de onafhankelijke familievertrouwenspersoon.

4. Standpunt van klagster

Klagster geeft aan dat ze per 22 augustus 2022 Cisordinol toegediend krijgt. Ze heeft veel last van bijwerkingen, zoals nachtmerries, misselijkheid en verstopping. Klagster geeft aan dat de begeleiding verbetering ziet omtrent haar gedrag, zoals minder zelfvervuiling, maar klagster denkt zelf dat dat te maken heeft met eigen willen en besef. Ze krijgt het Cisordinoldepot nu ruim zes maanden.

Klaagster wil de kans krijgen om zichzelf te bewijzen zonder dwangmedicatie. Ze verzoekt de klachtencommissie om haar klacht gegrond te verklaren.

5. Standpunt van verweerder

Klaagster is op 3 januari 2022 opgenomen op de open afdeling van de KIB. Klaagster stond achter deze opname, omdat ze de situatie waarin ze zich bevond (opname bij GGZ Breburg) niet wenselijk vond. Op 10 maart 2022 werden eenduidige afspraken gemaakt ten aanzien van de zorg voor klaagster zelf en haar directe leefomgeving: tenminste tweemaal per week op vaste dagen haar kamer schoonmaken en minimaal éénmaal per week douchen of in bad. Om in de huiskamer aanwezig te mogen zijn of aan een activiteit deel te kunnen nemen werd een minimumeis aan haar hygiëne gesteld: ze mocht niet ruiken naar ontlasting. Op 14 april 2022 wordt geconstateerd dat klaagster de afspraken met de begeleiding niet nakomt.

Op 30 juni 2022 besloot de regiebehandelaar van klaagster om klaagster over te plaatsen naar de separeerruimte met cameratoezicht in het kader van tijdelijk verplichte zorg, omdat klaagster zichzelf, haar kamer en de afdeling zodanig vervuild had dat zelfs stoelen en de vloerbedekking op de afdeling besmeurd waren met ontlasting en urine, er aldoor stankoverlast was op de afdeling en dat dit als nadelig werd beschouwd voor haar gezondheid alsook van de mensen om haar heen. Op 4 juli 2022 werd deze separatie beëindigd.

Op 22 juli 2022 besloot de regiebehandelaar van klaagster tot een gesloten kamerprogramma met begeleide momenten op de afdeling. Klaagster liet haar ontlasting lopen, waardoor overal ontlasting overbleef, hetgeen ook voor medeciënten en personeel vies en onleefbaar was. Klaagster werkte steeds minder mee en de draagkracht van het team werd overschreden. Echter, op 25 juli 2022 werd geconcludeerd dat een gesloten kamerprogramma evenmin leidde tot verandering: de vervuiling hield aan en klaagster had personeel uitgescholden en gekrabd. Daarop is opnieuw overgegaan tot insluiten in de separeerruimte met cameratoezicht.

Op 26 juli 2022 zijn eenduidige afspraken met klaagster gemaakt, onder andere over medicatie inname (Haldol). Een dag later, op 27 juli 2022, gaf klaagster aan dat zij zich deze afspraken niet meer kon herinneren, waarop de afspraken nogmaals met haar besproken zijn.

Verweerder heeft op 1 augustus 2022 vastgesteld dat klaagster niet meer in de samenwerking was sinds 29 juli 2022, omdat zij medicatie gesmokkeld had, zichzelf en haar leefomgeving onvoldoende schoonhield en niet meewerkte bij zelfzorg onder de douche. Op 12 augustus 2022 heeft verweerder aan klaagster voorgesteld om Cisordinol in te nemen, omdat klaagster enkele malen had aangegeven dat zij hoofdpijn kreeg van Haldol. Klaagster wilde dit niet. Verweerder heeft daarop aangegeven dat hij medicatie als verplichte zorg ging aanvragen als na het weekend was gebleken dat klaagster de Cisordinol niet had ingenomen of dat er twijfel was over inname.

Op 15 augustus 2022 bleek uit overleg met begeleiding dat er geen sprake was van medicatietrouw. Ook was er een terugval in vervuiling en niet meewerken aan zelfzorg. Verweerder heeft klaagster diezelfde dag gesproken en een injectie Cisordinol aangekondigd. Volgens verweerder kon klaagster de informatie goed begrijpen en kon ze deze op haar situatie toepassen, maar de gevolgen van haar keuze kon ze niet op de juiste waarde schatten. Vanwege dit laatste achtte hij klaagster niet wilsbekwaam. Verweerder besloot tot het toedienen van Cisordinol in het kader van tijdelijk verplichte zorg. Omdat de zorgmachtiging van klaagster niet voorzag in het toedienen van medicatie, is direct een wijzigingsaanvraag voor de zorgmachtiging gedaan. De zorgmachtiging is vervolgens op 22 augustus 2022 door de rechtbank gewijzigd, waarbij het toedienen van medicatie als verplichte zorg element is afgegeven.

Op 22 augustus 2022 heeft verweerder klaagster gesproken en aan haar uitgelegd dat de medicatie als verplichte zorg wordt herstart in het kader van de gewijzigde zorgmachtiging. Dit betekende dat klaagster één keer per drie dagen Cisordinol Acutard kreeg en daarna Cisordinoldepot. Klaagster was het hier niet mee eens. Diezelfde dag werd Cisordinol Acutard toegediend en is er een 8.9 formulier uitgereikt.

Op 25 augustus 2022 vroeg klaagster of ze de kans kreeg om de medicatie in tabletvorm in te nemen. Ze gaf aan dat ze zich vervuilde, omdat ze het niet voelde aankomen en dat ze niet altijd meewerkte met douchen, omdat haar lichaam pijn doet. Echter, zowel vóór opname op de KIB als de eerste zes maanden tijdens opname op de KIB, heeft klaagster de gelegenheid gehad om zichzelf te bewijzen zonder medicatie.

Vanwege bijwerkingen die klaagster ervaarde na enkele doseringen Cisordinol, heeft verweerder besloten om op 30 september 2022 een lagere dosering toe te dienen (150 mg). Op 20 oktober 2022 sprak verweerder met klaagster om te beoordelen wat de dosering van het volgend depot zou moeten zijn. Omdat haar gedrag en functioneren iets was verbeterd, maar haar hygiëne nog onvoldoende was, overwoog verweerder om het depot in de oorspronkelijke dosering voor te schrijven. Op 26 oktober 2022 kreeg klaagster daarom een dosering van 200 mg toegediend.

Klaagster heeft enkele malen aangegeven dat zij bijwerkingen ervaarde van de medicatie (vermoeidheid, duizeligheid, obstipatie, maag- darmklachten, pijn op de borst, visuele hallucinaties en nachtmerries). Echter, de beschreven klachten waren ook al aanwezig vóór het toedienen van het Cisordinoldepot en zouden begrepen kunnen worden vanuit een ziekteangststoornis en SOLK.

Klaagster stelt dat de verbetering in gedrag die door de begeleiding wordt gezien, meer te maken heeft met eigen willen en besef. Volgens verweerder is de constateerde verbetering met name het in contact zijn en in wisselende mate zelfvervuiling, zij het dat de zelfvervuiling vóór toedienen van het Cisordinoldepot veel ernstiger was.

Klaagster geeft aan dat zij geen formulier uitgereikt heeft gekregen. Echter, op 22 augustus 2022 heeft verweerder het 8.9 formulier geschreven en gemaïld naar de afdeling met het verzoek om het formulier diezelfde dag aan klaagster uit te reiken.

Verweerder verzoekt de klachtencommissie om de klacht, gelet op bovenstaande, ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klaagster een zorgmachtiging is verleend op 11 juli 2022, geldend tot en met 12 juli 2023. In de oorspronkelijke zorgmachtiging was het toedienen van medicatie niet opgenomen als verplichte zorg element. Voor het toedienen van medicatie was daarom een wijziging van de zorgmachtiging nodig. De zorgmachtiging is op 22 augustus 2022 gewijzigd, waarbij de rechtbank het verplichte zorg element *'toedienen van vocht, voeding en medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening'* heeft toegekend.

Klaagster klaagt over de beslissing op grond van artikel 8:9 Wvvgz om haar verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie.

Op grond van artikel 10:3 onder f van de Wvvgz kan klaagster over een beslissing over de uitvoering van verplichte zorg een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klacht van klaagster te beoordelen.

7. De beoordeling van de klachten

De klachtencommissie stelt vast dat klaagster weliswaar op haar klachtformulier heeft aangegeven dat zij het formulier ex artikel 8:9 Wvvgz niet zou hebben ontvangen, maar zij formuleert ter zake geen zelfstandige klacht. De klachtencommissie is gehouden om ook ambtshalve de formaliteiten te toetsen, dus ook ten aanzien van de vraag of aan die formaliteiten is voldaan, maar zij kan niet 'ambtshalve vaststellen' of een formulier wel of niet is uitgereikt. Nu klaagster daarvan geen zelfstandige klacht formuleert maar volstaat met de enkele opmerking dat zij dat formulier niet

heeft ontvangen zal de klachtencommissie die opmerking verder voor kennisgeving aannemen en de klacht inhoudelijk behandelen.

De vraag is of aan klaagster op goede gronden verplichte zorg diende te worden verleend toen die verplichte zorg aan haar op 22 augustus 2022 werd aangezegd en of voldaan is aan de criteria van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid.

De klachtencommissie is van oordeel dat dat het geval was. Zoals ook door verweerder omstandig is uitgelegd in het verweerschrift en tijdens de mondelinge behandeling van de klacht, was duidelijk sprake van dat, ondanks vele pogingen, het niet mogelijk bleek om met klaagster goede afspraken te maken om dat ernstig nadeel af te wenden. Klaagster nam haar medicatie niet of niet consequent in en er was sprake van steeds verder afglijden, vervuiling en zelfverwaarlozing. Dat verweerder moest ingrijpen om erger te voorkomen, staat voor de klachtencommissie dus genoegzaam vast.

Aldus is volgens de klachtencommissie ook voldaan aan de vereisten van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. De aangezegde medicatie was proportioneel, want in de daaraan voorafgaande periode was ook diverse malen gepoogd om met die medicatie afspraken met klaagster te maken en wanneer klaagster die medicatie innam, bleek dat ook te werken totdat zij met het innemen van die medicatie weer stopte.

De aangezegde medicatie was ook subsidiair omdat andere mogelijkheden om met klaagster tot goede afspraken te geraken niet lukten of niet door klaagster werden nagekomen. Ook acht de klachtencommissie de aangezegde medicatie doelmatig en de veiligheid -niet alleen voor klaagster maar ook voor de afdeling- te dienen. Met name acht de klachtencommissie de aangezegde medicatie doelmatig omdat die er -in het algemeen- ook toe leidt dat een patiënt erdoor meer in de samenwerking komt, zoals overigens inmiddels ook feitelijk is gebleken.

Daarbij stelt de klachtencommissie vast dat verweerder zorgvuldig is omgegaan met de doseringen en steeds op geleide van het beeld van klaagster de doseringen heeft aangepast en bijgesteld.

Indien en voor zover klaagster ook klaagt over het voortduren van de verplichte zorg is de klachtencommissie van oordeel dat ook die klacht ongegrond is. De situatie van klaagster is weliswaar -en naar de klachtencommissie meent- ook dankzij de medicatie inmiddels verbeterd, maar nog niet zodanig dat er geen noodzaak meer is de verplichte zorg in de vorm van medicatie voort te zetten. Daarvoor is het behaalde resultaat nog te broos en de toestand van klaagster nog te kwetsbaar.

Tenslotte stelt klaagster dat zij bijwerkingen ervaart van de medicatie. De klachtencommissie kan zich voorstellen dat het mogelijk is dat (iedere) medicatie bepaalde bijwerkingen met zich meebrengt. Echter, verweerder heeft aangegeven dat de door klaagster beschreven bijwerkingen ook al aanwezig waren voordat de betreffende medicatie werd toegediend. Wel is verweerder, zoals hij ter zitting heeft aangegeven, bereid om met klaagster nader te overleggen of de medicatie beter op maat kan worden aangepast, of eventueel andere medicatie kan worden overwogen, om een farmacogenetisch profiel en een neuropsychologisch onderzoek te laten uitvoeren. Dat blijft echter buiten de bevoegdheid van de klachtencommissie.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

- de beslissing van 22 augustus 2022 om aan klaagster verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toedienen van medicatie alsmede het voortduren daarvan; **ONGEGROND**.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 23 februari 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. dr. XXXX, vicevoorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, lid.